

ยุทธศาสตร์โลกเพื่อการสร้างเสริมความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยในการทำงาน (Vision Zero: A Global Strategy to Promote Safety and Health at Workplace)

เรียบเรียงโดย... ดร. วิสันติ เลาทอดมโชค

ฝ่ายวิชาการและความร่วมมือระหว่างประเทศ

กลุ่มงานยุทธศาสตร์ความปลอดภัยฯ กองความปลอดภัยแรงงาน

จากข้อมูลองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ในแต่ละปี มีการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน ประมาณ ๓๔๐ ล้านครั้ง ยังผลให้มีผู้เสียชีวิตรวมประมาณ ๓๖๐,๐๐๐ ล้านคนทั่วโลก นอกจากนี้ ยังมีผู้เสียชีวิตด้วยโรคหรือการเจ็บป่วยจากการทำงานอีกประมาณ ๒ ล้านคนทั่วโลก คิดเป็นมูลค่าความสูญเสียทางเศรษฐกิจ ประมาณร้อยละ ๔ ของผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ของโลก หรือคิดเป็นเงินถึง ๒.๘ ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ

สมาคมประกันสังคมนานาชาติ (International Social Security Association – ISSA) ซึ่งเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่ไม่แสวงหาผลกำไร (Non-profit Organization) มีสำนักงานใหญ่ ณ สมาพันธรัฐสวิส และมีสำนักงานของฝ่ายป้องกันอุบัติเหตุอันตรายของประเภทกิจการเหมือง ตั้งอยู่ ณ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและเสนอแนะยุทธศาสตร์ Vision Zero เพื่อการบริหารจัดการและสร้างเสริมความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน โดยมีกลยุทธ์เชิงป้องกันเพื่อมุ่งไปสู่โลกอนาคตแห่งความปลอดภัย ปราศจากการเสียชีวิตจากการทำงาน และไม่มีอุบัติเหตุที่รุนแรง โรคจากการทำงาน รวมถึงอุบัติเหตุจรรยาจรที่ร้ายแรง เนื่องจากการทำงาน

ภายใต้ยุทธศาสตร์ Vision Zero ประกอบด้วยกลยุทธ์ที่กำหนดเป็นกฎเหล็ก (Golden Rules) จำนวน ๗ ข้อ ดังนี้

๑. การเป็นผู้นำและให้คำมั่น (Take Leadership & Commitment) ในการดำเนินงาน โดยผู้บริหารสูงสุดขององค์กรต้องมีบทบาทเป็นผู้นำ มีนโยบายหรือแสดงความมุ่งมั่นที่จะให้ลำดับความสำคัญด้านความปลอดภัยฯ ของผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ
๒. การบ่งชี้อันตรายและความเสี่ยง (Identify Hazards and Risks) โดยจัดให้มีมาตรการเพื่อสำรวจ ตรวจสอบ วิเคราะห์ และประเมินระดับอันตรายหรือความเสี่ยง อย่างเป็นระบบ/เป็นขั้นตอน พร้อมมีการจัดทำรายงานหรือบันทึกข้อมูลอย่างครบถ้วน
๓. การกำหนดเป้าหมายด้านความปลอดภัยและสุขภาพ (Set Targets for Safety & Health) เพื่อให้มีการดำเนินกิจกรรมด้านความปลอดภัยฯ อย่างมีทิศทาง เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่พึงประสงค์ และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ตามกรอบเวลาที่กำหนด

๔. การมีระบบงานที่ปลอดภัยและดีต่อสุขภาพอนามัย (Ensure a Safe & Healthy System) มุ่งเน้นการออกแบบสภาพการทำงานและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานภายใต้หลักความปลอดภัยและสุขภาพอนามัย และเหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงาน
๕. การใช้เทคโนโลยีที่ปลอดภัยและดีต่อสุขภาพอนามัย (Use Safe & Healthy Technology) เพื่อลดความเสี่ยงของผู้ปฏิบัติงานต่อการได้รับอันตราย โดยอาศัยหลักทางด้านวิศวกรรมเพื่อการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงให้น้อยที่สุดเท่าที่ปฏิบัติได้
๖. การปรับปรุง/พัฒนาคุณภาพและสมรรถนะ (Improve Qualification & Competency) โดยมีการวางแผน วิเคราะห์ ตรวจสอบ ทบทวน และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ พร้อมทั้งมีการประเมินผลเพื่อการปรับปรุงหรือพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
๗. การลงทุนด้านทรัพยากรมนุษย์ (Invest in People) โดยคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา จึงต้องมุ่งเน้นการอบรมให้ความรู้ สร้างเสริมจิตสำนึกและทัศนคติที่ถูกต้อง เพื่อให้ปฏิบัติงานด้วยความปลอดภัยและมีสุขภาพอนามัยที่ดี

ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ Vision Zero ได้รับการรับรองและนำไปประยุกต์ใช้ในหลายประเทศ เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายในการสร้างวัฒนธรรมเชิงป้องกันด้านความปลอดภัย (Culture of Prevention) ให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน โดยในที่ประชุมสุดยอดผู้นำชาติมหาอำนาจ (G7 Summit) เมื่อเดือน มิ.ย. ๒๕๕๘ ณ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้มีการประกาศปฏิญญาที่ให้การสนับสนุนการจัดตั้งกองทุน Vision Zero ภายใต้ความร่วมมือกับองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) เพื่อส่งเสริมการป้องกันอุบัติเหตุอันตรายและการเสียชีวิตจากการทำงาน และสร้างเสริมสภาพการทำงานที่ปลอดภัยและดีต่อสุขภาพอนามัยในสถานที่ทำงานทุกประเภทกิจการ

ในส่วนของประเทศไทย กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จะมีการนำยุทธศาสตร์ Vision Zero รวมทั้ง 7 Golden Rules มาผสมผสานเข้ากับการพัฒนาแผนแม่บทความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ซึ่งอยู่ระหว่างการยกร่างขั้นต้นสุดท้ายก่อนขับเคลื่อนให้มีการประกาศใช้ นอกจากนี้ ยังจะได้นำข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับแนวปฏิบัติ (Guideline) เพื่อการประยุกต์ใช้ Vision Zero & 7 Golden Rules ซึ่ง ISSA จัดทำขึ้นมาแปลเป็นภาษาไทย และเผยแพร่สู่กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผลักดันทั้งในระดับนโยบายและการปฏิบัติของสถานประกอบการต่อไป

